

ခုခံအင်အား-ကညီဒီကလုာ်စာဖိာ်ကရၢ

လီၤခါၣ်သး

www.knuhq.org

ကညီဒီကလုာ်တၢ်ပၢ်ဆၢပဲၤထီၣ်(၇၂)နံၣ်အမုၢ်နံၤ

ခုခံအင်အား-ကညီဒီကလုာ်စာဖိာ်ကရၢ, ကရၢခိၣ်သးခိၣ်ကျၢၢ်ဒိၣ်စိစီၤမူၤတူစ့ဖိအလံာ်ဟ့ၣ်ယုာ်

နံၤသီ-ကညီနံၣ် ၂၇၆၀နံၣ်,သလ့ၤလါတ့ၢ်လီၤ(၄)သီ
ခရံၣ်နံၣ် ၂၀၂၁နံၣ်လါယနူၤအါရံၣ်(၃၁)သီ

ပုၤအဲၣ်ကလုာ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဖိခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်...
ကီၢ်စာဖိာ်ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်...

တနံၤအံၤ မ့ၢ်ကညီဒီကလုာ် တၢ်ပၢ်ဆၢ ပဲၤထီၣ် (၇၂) နံၣ် အနံၤန့ၣ်လီၤ. ကညီကလုာ်အတၢ်စံာ်စီၤ တဲစီၤအပူၤ မ့ၢ်တၢ်အဆိကတၢ်တဘျီလၢ ကညီကလုာ်တဖၣ် ဟံၣ်ဖိာ်ထီၣ်အသးယူယူဖိးဖိး ဒီးန့ၣ်လီၤဆူ စုကဝဲၤတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢ လၢကညီဒီကလုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲကညီတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢ ပဲၤထီၣ် (၇၂) နံၣ် အမုၢ်နံၤအံၤ ယဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ယူးယိၣ်ဆူ ကညီကလုာ် ခိၣ်န့ၢ်, သိၣ်န့ၢ်, ပပုၤကလုာ် ယုာ်ဒီး ကီၢ်စာဖိာ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမ္ဘၢၢ်ခဲလၢာ် လၢအဟ့ၣ်လီၤအသးသမ့, သ့ၣ်ထံ, က့ၢ်ဂီၤ, ဂံၢ်ဘါ, တၢ်ထူးတၢ်တီၤတဖၣ်ခဲလၢာ် လၢပုၤကလုာ်ဒီးထံကီၢ်အ တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ် လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ဒီတက တီၢ်ညါ အပူၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ယီၤ ယဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘၣ် ကညီကလုာ် ခိၣ်န့ၢ်, သိၣ်န့ၢ်, ပုၤအဲၣ်ကလုာ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဖိဒီး ပပုၤကလုာ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်ခဲလၢာ် လၢကအိၣ် ပဲၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, မၤန့ၢ်အိၣ်ကဲ, ပူၤန့ၣ်ပူၤဒါန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်စာဖိာ်လၢပအိၣ်ဆိးခဲအံၤအပူၤ ကလုာ်န့ၣ်အိၣ်ဆိးသကိးဝဲ အါကလုာ်ဒီး မ့ၢ်ကီၢ်စာဖိာ်လၢ အဘၣ် ထွဲဒီး ပၤန့ၢ်သါသကိးဘၣ်ဝဲလၢ ကလုာ်န့ၣ်လၢ အအိၣ်ဆိးဝဲဒၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကလုာ်န့ၣ်တဖၣ်အံၤ အိၣ်ဆိးဝဲ လၢအဟံၣ်ကဝီၤလီၤလီၤဆိဆိဒၣ်ဝဲအိၣ်ဝဲအသိး, အိၣ်ဆိးကျဲၣ်ကျိယုာ်ဝဲဒၣ်လၢလီၤကဝီၤတနီၤန့ၣ်လီၤ. ကညီ ကလုာ်ဒီးကလုာ်န့ၣ်တဖၣ် လၢအအိၣ်ဆိးဖဲကီၢ်စာဖိာ်အပူၤအံၤတဖၣ်, မ့ၢ်ပုၤတကလုာ်စုာ်စုာ်ဒီးသးအိၣ် အိၣ်မူ ဝဲ ဒ်အပုၤကလုာ် အသူးအသ့ၣ်က့ၢ်ဂီၤလၢကပီၤ အသိး, လၢတၢ်သဘျ့, တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, တၢ်တီၢ်တၢ်တြၢ် တၢ်စံာ်ညီၣ်ပၤလီၤက့ၤ အတၢ်အိၣ်မူဘူၣ်တီၢ်ဒၣ်ဝဲ မုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ် ယုာ်ဒီးကလုာ်န့ၣ်အဂၤတဖၣ် ဖဲကီၢ်စာဖိာ်အံၤ အပူၤ, အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်မူ လၢအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ဒ်စီၤအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အသိး လၢသနၢ် ကိးသနၢ် ဖဲ ဒ်ပုၤဟံၣ်ခိၣ်ဖိအဂၤတဖၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ကညီကလုာ် အတၢ်စံာ်စီၤတဲစီၤဒီတကတီၢ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး, တၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤနၢၤ, တၢ်မၤတရီၤတပါ လၢဂ့ၢ်ဝီကိးကပၤဖဲး ဖဲကီၢ်တဘျီအံၤအပူၤအယီၤ လၢခံကတၢ် ကအိၣ်မူဘၣ်ဝဲဒ် ပုၤတကလုာ်အသိးအဂီၢ် မ့ၢ်လၢဝဲလၢ ကအိၣ်ဒီးအကီၢ်လီၤလီၤဆိဆိတကီၢ် လၢအကအိၣ်မူဒီး ပၤဆုၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲ ဒီးသ့ၣ်ထီၣ်အဘူၣ် အတီၢ် ဒ်အတၢ်ဘၣ်သးအသိး လၢတၢ်သဘျ့အပူၤဒီး ကညီကလုာ်အိၣ်ဆိးကညီကီၢ်အချၢတဖၣ်စ့ၢ်ကိး ကဒီး န့ၢ်ဘၣ် တၢ်ထဲသိးတုၤသိး တၢ်စံာ်ညီၣ်ပၤလီၤက့ၤသးခွဲးယာ် လၢအိၣ်ဆိးဝဲအလီၤအကျဲန့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ယီၤ

မှတ်တမ်းကဏ္ဍထိ နှစ်မိန့်ကရုဏ်စံဉ်ဖဲဒ်ဒရုဏ်ကီၢ်စာဖိဉ်လၢ အအိဉ်သုဉ်လီၤအသးလၢ တၢ်သဘျုး တၢ်ထဲသိး တုၤသိး, တၢ်တီၢ်တြၢ် အဂံၢ်ထံးဖိခိဉ်ဒီး ကမုၢ်ကီၢ်စာဖိဉ်တဘျုးလၢ အိဉ်ဒီးတၢ်အုဉ်ကီၤသး အလၢအပုၤလၢ နှစ်မိန့်ကရုဏ်စံဉ်, ကလုာ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိး ဒီးကလုာ်တၢ်စံဉ်ညိဉ်ပၤလီၤက့ၤသးခွဲးယၢ် လၢကလုာ်အုဉ်ဒီး ထံးဖိကီၢ်ဖိ ခဲလၢတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကလုာ်အုဉ်တဖၣ် ကအိဉ်မူသကိးဝဲဒ်ဖဲ ဖဲဒ်ဒရုဏ်ကီၢ်စာဖိဉ်အံၤအပူၤ အိဉ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါဟံးပနီၣ်, ဟံးကဲဒီးအုဉ်ကီၤဝဲဒ် ပုၤကလုာ် ဖဲကီၢ်အံၤအပူၤတဖၣ် အတၢ်လီၤဆိဒီး တၢ်ခွဲး တၢ်ယၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလၢပုၤကညိကလုာ် အတၢ်မိဉ်န့ၣ်သးလီၤအဂီၢ် ကညိကလုာ်တဖၣ် ကရၢကရိထီဉ် ကညိဒီးက လုာ်စာဖိဉ်ကရၢ ဖဲ ၁၉၄၇ နံဉ်, လၢဖျၢတြၢ်အါရံၤ(၅)သိအနံၤ လၢကတီၢ်ခိဉ်ရိဉ်မဲကညိကလုာ်ဒီး ဂဲၤလိာ် တၢ်လၢ ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကညိကလုာ် အတၢ်မိဉ်န့ၣ်သးလီၤအဂီၢ် လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်အကျဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်သက့ၢ်န့ၣ် ဘၣ်ဆၣ် ပုၤပၤတၢ် ကီၢ်ပဒိဉ် တဟံးပနီၣ်ဒီး တုၤလိာ်ကျဲၤတဲသကိးတၢ်ဒီး ကညိကလုာ်ခိဉ်န့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ထွဲကညိ ကလုာ်အတၢ်မိဉ်န့ၣ်သးလီၤ, အတၢ်ယုထီဉ်တဖၣ် ဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါဘၣ်. အခိဉ်တလိာ်, ဂုာ်ကျဲးစးမၤဟးဂီၤဝဲ လၢသုးဂုာ်ဝီ တၢ်စုဆူဉ်ခိဉ်တကးအကျဲဒီး ငးအိဉ်ထီဉ်ဝဲ စုကဝဲၤတၢ်သဘံဉ်ဘုဉ်တဖၣ်အယီ လၢခံကတၢ် တၢ်ဒိသဒါလီၤက့ၤ ကညိထံးရူၢ်ကီၢ်သး အတၢ်အိဉ်ဆၢထၢဉ်, တၢ်မၤလၢပုၤ ပုၤကလုာ်အတၢ်မိဉ်န့ၣ်သးလီၤအဂီၢ် ကညိကလုာ်တဖၣ် ဘၣ်ဖိဉ်ထီဉ်တၢ်စုကဝဲၤဒီး န့ၣ်လီၤဆူ စုကဝဲၤတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢအကျဲ စးထီဉ် ၁၉၄၉ နံဉ် လၢ ယနုၤအါရံၤ(၃၁) သိန့ၣ်လီၤ. စုကဝဲၤတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢ တၢ်ဂဲၤလိာ် (၇၂)နံဉ်အတီၢ်ပူၤ, တၢ် ဒုးတၢ်ယၢ်တဖၣ်အယီ တၢ်ဘၣ်သံဘၣ်ပုၤ, တၢ်ဘၣ်က့ဘၣ်ကွဲၣ်, တၢ်ဟးဂုာ်ဟးဂီၤတဖၣ်အိဉ်ဝဲ တဆံးတစ့ၤဘၣ်အမဲာ်ညါ တၢ်ဒုးတၢ် ယၢ်အဆၢကတီၢ် သုးဂုာ်ဝီတၢ်မၤန့ၣ်အဂီၢ် တၢ်မၤလၢအတၢ်တြၢ်ဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်အယီ ပုၤကလုာ်ယုာ်ဒီး ထံးဖိ ကီၢ်ဖိကမုၢ်လၢ အတဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်တဖၣ် ဘၣ်သံဘၣ်ပုၤ, ဘၣ်ကဲထီဉ်ဝဲ မုာ်ကမဲဖိဉ်ယဲ, ပုၤလီၢ် အိဉ်ကမ့ၢ်, ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ, ဘၣ်ယုာ်အိဉ်ကနုၤလၢ ပုၤထံးပုၤကီၢ်ဒီး ဘၣ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်ဒီး တၢ်အိဉ်မူအတၢ်ကီ တၢ်ခဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လဲၤ ခိဖျိတဖၣ်အံၤအယီ တၢ်သ့ၣ်ဟ့ၣ်သးဟ့ၣ်, တၢ်သ့ၣ်ဆၢသးဆၢဒီး တၢ်တနုာ်လိာ်သး အဂံၢ်အိဉ်ဝဲလီၤအသးယိာ်ခိဉ်မးလၢပုၤထီဉ်ထီဉ်လိာ်သးတဖၣ်အဘၢဉ်စၢၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

ကညိတၢ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဒုး(၇၂)နံဉ်အတီၢ်ပူၤ ပုၤကလုာ်ခိဉ်န့ၣ်, သိဉ်န့ၣ်ထံးဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်ဟ့ၣ်လီၤအသး သမူ, အသ့ၣ်အထံးအက့ၢ်အဂီၤ, အတၢ်စုလိာ်ခိဉ်ခိဉ်လၢပဂံၢ်ထီဉ်တလၢာ် ငးအီၤတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တကတီၢ် ယီ ကညိကလုာ် စုကဝဲၤတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢ (၇၂) နံဉ်အတီၢ်ပူၤ တၢ်ဘၣ်လဲၤခိဖျိဒီးကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်ဒီး တၢ်လီၤမုာ်လီၤဖး, တၢ်ဟံးဒုဉ်ဟံးကမ့ၢ်, တၢ်ဟံးဒုဉ်ဟံးဒါလိာ်သး ကရၢအပူၤ, တုၤဒုဉ်လဲာ်လၢ တၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်အိဉ်ထီဉ်ဝဲလၢ ပကဒဲ ကဒဲအဘၢဉ်စၢၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်တၢ်ကရၢကရိထီဉ်အီၤဒီး တၢ်ဟ့ၣ်လီၤမူဒါအသိး ခုဉ်အဲဉ်ယုာ်-ကညိဒီးကလုာ်စာဖိဉ်ကရၢ တီခိဉ် ရိဉ်မဲဒီး ဂဲၤလိာ်ဝဲလၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်အကျဲ စးထီဉ်လၢ (၁၉၄၇)နံဉ် တဆိဘၣ်တဆိ, ဒီးဖဲ (၁၉၄၉) နံဉ်န့ၣ် တုၤယီၤဝဲဆူ စုကဝဲၤတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢတၢ်ဂဲၤလိာ်အကျဲ တုၤဆၢကတီၢ်အံၤ တပယုာ်ယီ ပုၤထီဉ်(၇၂) နံဉ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒိသဒါကညိဒီးကလုာ်စာဖိဉ်ကရၢထံးရူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်အိဉ်ဆၢထၢဉ်ဒီးတၢ်မၤလၢပုၤကညိဒီးကလုာ်အထံးရူၢ် ကီၢ်သးအတၢ်ကွၢ်စိအဂီၢ်တၢ်ဘၣ်စူးကါဝဲ သုးဂုာ်ဝီတၢ်မၤအကျဲဘၣ်ဆၣ်, ကညိဒီးကလုာ်စာဖိဉ်ကရၢတုၤလိာ်ဒီး န့ၣ်ဝဲဒ်လၢ ကျဲအဂ့ၤကတၢ်ဒီး အဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါကတၢ် မ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အီၤလၢ ထံးရူၢ်ကီၢ်သးအကျဲန့ၣ် လီၤ. ဒ်တၢ်န့ၣ်အံၤအသိး ကညိဒီးကလုာ်စာဖိဉ်ကရၢခိဉ်န့ၣ်တီခိဉ်ရိဉ်မဲတၢ် တစိၤဘၣ်တစိၤ ယုထီဉ်ဝဲဒ်ဆူ ကီၢ်ပဒိဉ် ပၤတၢ်တဖၣ်လၢ တၢ်ကဆိကတီၢ် တၢ်ဒုးတၢ်ယၢ် ဒီးထံးလိာ်စံးကတီၢ်ကျဲၤတဲသကိးတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ကီၢ်ပဒိဉ်လၢအပူၤကွဲာ်တဖၣ် တတုၤလိာ်ဝဲဒ် တၢ်ယုထီဉ်အံၤဘၣ်. အခိဉ်တလိာ်စူးကါဝဲသုးဂုာ်ဝီ အကျဲ ဒ်သိးကညိဒီးကလုာ်စာဖိဉ်ကရၢဒီး ကညိဒီးကလုာ်တၢ်ဂဲၤလိာ်အံၤ ကလီၤပျီဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. စူးကါဝဲဒ်

သုးဂ်ဝီတံထီၣ်ဒုး အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. န်တံခွဲးတံယာ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲအသိး ကညီဒီကလုာ်စာဖိၣ်ကရၢ ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်ထံၣ်လိာ်စံးကတိၤတံဒီးကီၢ်ပဒိၣ်အခါၣ်စးတဖၣ်လၢတံကျဲၤဘၣ်လိာ်ကညီကလုာ်ထံၣ်ဂီၢ်သဲး တံဂ်ကီၢ်အံၤ ဘၣ်ဆၣ် ကီၢ်ပဒိၣ်တကပၤ ထီၣ်ဘိယုထီၣ်ဒုးဝဲလၢ တံကတူၢ်ယၣ်သး, ဟံလီၤကွံာ်တံစုကဝဲၤ အယိတံထံၣ်လိာ်စံးကတိၤတဖၣ်တံကထီၣ်လိာ်ထီၣ်တအိၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ် ၂၀၁၁ နံၣ်, ကီၢ်ပဒိၣ် တံကွဲးအဖိခိၣ် ကီၢ်ပဒိၣ်ခါၣ်စးဒီး ကလုာ်န့ၣ်ပုၤဖိၣ်တံစုကဝဲၤကရၢ ခါၣ်စး တဖၣ် ထံၣ်လိာ်စံးကတိၤတံလၢ တံဆိကတီၢ်တံဒုးတံယၤဒီး တံသ့ၣ်ထီၣ်ထံၣ်လိာ်ကီၢ်ပူၤ တံမုာ်တံ ခုၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တံအါၣ်လီၤတူၢ်လိာ်သကိးဝဲဒုးလၢ ကီၢ်ပယီၤစုကဝဲၤတံသဘံၣ်ဘုၣ်အံၤ မ့ၢ်ထံၣ်ဂီၢ်သဲး အတံဘၣ်ဂံာ်ဂုာ်ဒီး တံကဘၣ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အီၤလၢ ထံၣ်ဂီၢ်သဲးတံထံၣ်လိာ်စံးကတိၤအကျဲန့ၣ်လီၤ. တံ ထံၣ်လိာ်စံးကတိၤ တပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်ဒီး တုၤထီၣ်ဘးဝဲဒုးဆူ တံမၤန့ၢ် “တံပတုာ်တံခးလၢ ကီၢ်ဒီဘုၣ် လံာ်ယံၤယာ်” အပတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ၆(၂၀၁၅) နံၣ်. လါအိးကထိဘၣ် (၁၅) သီအနံၤ, ကလုာ်န့ၣ်ပုၤဖိၣ်တံစုကဝဲၤ ကရၢတနီၤ ဒီးကီၢ်ပဒိၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ဆဲးလီၤမံၤပနီၣ်ဖဲ “တံပတုာ်တံခးလၢ ကီၢ်ဒီဘုၣ် အလံာ် ယံၤယာ်” အပူၤ လၢအအိၣ်ဒီး ကီၢ်ပူၤကီၢ်ချၢပုၤအုၣ်သးတဖၣ် ဆဲးမံၤပနီၣ်န့ၣ်လီၤ. “တံပတုာ်တံခးလၢ ကီၢ်ဒီဘုၣ် အလံာ်ယံၤယာ်” အံၤ ကီၢ်ပယီၤတံစံၣ်စိၤတဲၤစိၤအပူၤ မ့ၢ်တံအါၣ်လီၤအီၤလီၤ အလံာ်ယံၤယာ်လၢ ကီၢ်ပဒိၣ်ဒီးကလုာ်န့ၣ်ပုၤဖိၣ်တံစုကဝဲၤ ပုၤပာ်ဆၢတံကရၢတဖၣ်အဘၣ်စၢၤ အဆိကတံတဘျီလၢ တံက သ့ၣ်ထီၣ်ကီၢ်စာဖိၣ်လၢအသ့ၣ်လီၤအသးလၢဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်ဒီးဖဲၣ်ဒရၢၣ်သနူအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆၢကတီၢ်ပူၤကွံာ် စုကဝဲၤတံဒုးတံဂဲၤလိာ်အဆၢကတီၢ် ပတအိၣ်ဒီးတံအါၣ်လီၤဘၣ်သးလၢ ပုၤဒုး ထီၣ်လိာ်သးတဖၣ်အဘၣ်စၢၤနီၣ်တမံၤဘၣ်. ထဲဒုးတံကမၤန့ၢ်လိာ်သးလၢ စုကဝဲၤတံဒုးအကျဲ န်သိး တံ ကတုၤထီၣ်ဘးဝဲဒုးဆူ ထံၣ်ဂီၢ်သဲးအတံပညိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. “တံပတုာ်တံခးလၢကီၢ်ဒီဘုၣ်လံာ်ယံၤယာ်” အံၤ တမ့ၢ်ထဲတံပတုာ်တံခးတမံၤစီၤဘၣ်. မ့ၢ်တံပတုာ်တံခးအလံာ်ယံၤယာ်လၢ အအိၣ်ဒီးတံပညိၣ်လၢ တံကသ့ၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ကီၢ်စာဖိၣ် ခိဖျိတံထံၣ်လိာ်စံးကတိၤ ထံၣ်ဂီၢ်သဲးအစၢၤလၢ အအိၣ် ထီၣ်ဝဲအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တံအါၣ်လီၤဘၣ်သးလၢ တံပတုာ်တံခးဝံၤအလီၢ်ခံ စုကဝဲၤတံသဘံၣ်ဘုၣ်, တံဒုးတံယၤတဖၣ် စုၤလီၤဝဲလၢ ကညီဒီကလုာ်စာဖိၣ်ကရၢ ဒီးကလုာ်န့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. န်တံပတုာ်တံခးလၢ ကီၢ်ဒီဘုၣ်လံာ်ယံၤယာ် အတံန့ၣ်ကျဲဒီး တံကွဲးဟံလီၤ “တံထံၣ်လိာ် စံးကတိၤ ထံၣ်ဂီၢ်သဲးတကွီၣ်” အိၣ်ဝဲ အသိး ကလုာ်ပတီၢ် တံထံၣ်လိာ်စံးကတိၤ ထံၣ်ဂီၢ်သဲးအိၣ်ထီၣ်ဝဲအယိ မ့ၢ်စ့ၢ်ကီး တံခွဲးတံယာ်တမံၤလၢ ကလုာ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ် ကဟံဖိၣ်ထီၣ်သကိးအသးဒီး ဟံဖျါထီၣ်အပူၤကလုာ် အတံဘၣ်ကွဲးဆၢၣ်မံာ်, ခါဆူညါ အပူၤကလုာ် အတံမုာ်လံာ်ကွဲးစိးဒီး တံကွဲးဟံလီၤက့ၤ တံသ့ၣ်ထီၣ်ထံၣ်ကီၢ်တံဘျၢသဲးစးခိၣ်သ့ၣ် အတံန့ၣ်ကျဲ ဒီးတံသ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်က့ၤ ထံၣ်ကီၢ်လၢကလုာ်န့ၣ်တဖၣ် ကအိၣ်မူသကိးဝဲလၢတံမုာ်တံခုၣ် တံလဲၤထီၣ်လဲၤ ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တံဆဲးမံၤပနီၣ်ဖဲ “တံပတုာ်တံခး လၢထံၣ်ကီၢ်ဒီဘုၣ်အလံာ်ယံၤယာ်” ဝံၤ (၅) နံၣ်အတီၢ်ပူၤ တံမၤ ဖျါထီၣ် “တံ ပတုာ်တံခးလၢ ကီၢ်ဒီဘုၣ် လံာ်ယံၤ ယာ်” တံ မၤတဖၣ် လၢ အမ့ၢ်ဝဲ, တံ ပတုာ်တံ ခးကဂါၢ်ကျၢၤ အဂီၢ်တံမၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တံထံၣ်လိာ်စံးကတိၤ ထံၣ်ဂီၢ်သဲးတံမၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်လၢကရၢၢ်ဘၣ်ထွဲတံမၤအံၤ အိၣ်ဝဲအါဖု အါကရၢ, တံကွဲးစိ, တံအိၣ်ဆၢထၢၣ်, တံထံၣ်, တံဟံသးအိၣ်ဝဲအါမံၤအယိ တံမၤတလဲၤသး ဘျၢဘျၢ ဆိုဆို န်တံမုာ်လံာ်အီၤအသိးဘၣ်. အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီး တံနိးတံဘျး, တံအိၣ်သးတဖၣ်လၢ အတၢၤတံဒီး တံမၤ တဖၣ်အါမံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဖျါထီၣ် “တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးလၢကီၢ်ဒီဘ့ၣ် လံာ်ယံၤယာ် ” တၢ်မၤအပူၤ မ့ၢ်လၢတၢ်တမၤထွဲအိၣ်ဒ် လံာ်ယံၤယာ် တၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်သးအသိး လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လိာ်သး, တၢ်ထံသိးတုၤသိး, ဒီးဘၣ်ဘျိး ဘၣ်ဒါ, ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝိဘၣ်အယိ တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးကၢၢ်ကျၢၤအဂီၢ် တၢ်မၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ထံၣ်လိာ်စံးကတိၤ ထံၣ်ရူၢ် ကီၢ်သးတၢ်မၤအစၢတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် ဒ်တၢ်မ့ၢ်လၢအိၣ်ဒဲအသိး အမိၢ်လံၤမိၢ်ပုၤ တအိၣ်ဖျါထီၣ်ဘၣ်. ဒ်လံာ်ယံၤယာ် တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်ဒဲအသိး တၢ်ကမၤဖျါထီၣ်အမိၢ်လံၤမိၢ်ပုၤ, ဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါဒီး တၢ်မၤလၢပုၤကညီဒီကလုာ်ဒီး ကလုာ်န့ၣ်တဖၣ် အထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်စိကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ် ကညီဒီကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ ဂုၢ်ကျဲးစးဝဲ လၢကျဲးကိးဘိးဒီး လၢခံကတၢ် တၢ်မၤဖျါထီၣ် “တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးလၢကီၢ်ဒီဘ့ၣ်လံာ်ယံၤယာ်” ဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါ ဒ်တၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်သးအသိး ကအိၣ်အဂီၢ် ကညီဒီကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ ဆိကတီၢ်တၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိး ဖိးသဲ စးအကျဲ စးထီၣ် ၂၀၁၈ နံၣ်, လၢနီၣ်ဝုဘၢၣ်အတီၢ်ပူၤဒီး ဝဲလိာ်အိၣ်လၢတၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးသဘျ့အကျဲ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထံၣ်လိာ်စံးကတိၤသဘျ့ဒီး ကီၢ်ပဒိၣ်, ကီၢ်ပယိၤသးမ့ၢ်ဒိၣ်ဒီး ကလုာ်န့ၣ်တဖၣ်အဖီခိၣ် တၢ်သးလီၤ ပလိာ် အိၣ်ထီၣ်ကဒါက့ၤဒီး တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဖိးသဲစး, စးထီၣ် ၂၀၂၀ နံၣ်လၢယနူၤ အါရံၤအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထံၣ်လိာ်စံးကတိၤ ဖိးသဲစး, တပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်ဒီး လၢခံကတၢ် တၢ်မၤဝဲ ကီၢ်စၢဖိၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ် ခိဖရဲး-(၂၁) ယၤဖိၣ် “ပုၣ်လိၣ်” တၢ်အိၣ်ဖိၣ် (၄) ဘျီတဘျီ ဒီးတၢ်မၤန့ၢ်ဝဲ “ကီၢ်စၢဖိၣ် တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်လံာ်ယံၤယာ်” အကူၣ်(၃)န့ၣ်လီၤ. “ကီၢ်စၢဖိၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်လံာ်ယံၤယာ်” အကူၣ် (၃) တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤမ့ၢ်, တၢ်မၤဖျါထီၣ် “တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးလၢကီၢ်ဒီဘ့ၣ်လံာ်ယံၤယာ်” အတကူၣ် တၢ်အၢၣ်လီၤ ဘၣ်သး, ၂၀၂၀ နံၣ်ဆူအမဲာ်ညါ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ကီၢ်စၢဖိၣ်အဂီၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ကဘၣ်စံးကတိၤအိၣ် အဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤအထံၣ်အဘိတဖၣ်, တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအပတီၢ်တဖၣ်ဒီး တၢ်မၤဖျါထီၣ် အမိၢ် လံၤမိၢ်ပုၤတၢ်မၤတဖၣ်အပတီၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကီၢ်စၢဖိၣ်လၢဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်ဖဲၣ်ဒရဲၣ်သနူအဖီခိၣ်, ဂံၢ်ခိၣ်ထံး သနူ တၢ်နဲၣ်ကျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်သးတဖၣ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံလိာ်ကီၢ်ပူၤ တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ကီၢ်စၢဖိၣ်အဂီၢ်တၢ်လဲၤဆူညါတၢ်မၤအတၢ်နဲၣ်ကျဲတဖၣ်လၢတၢ်ကဘၣ် မၤဖျါထီၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကတီၢ်အံၤ ဒ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးလၢ ကီၢ်ဒီဘ့ၣ် လံာ်ယံၤယာ် တၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်သးတဖၣ်အသိး တၢ်ပတုၣ် တၢ်ခး ကၢၢ်ကျၢၤအဂီၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်သးအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ သးဘၣ်ထွဲတဖၣ် ကထံၣ်လိာ်အိၣ်ဖိၣ်ဝဲလၢ တၢ်မၤဂၢၢ်မၤကျၢၤတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးအိၣ်ထီၣ်ဝဲလံာ်ဘၣ်ဆၣ်, တချုးသးဘၣ်ထွဲတဖၣ် တၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်ဖိၣ် အိၣ် ထီၣ်ဒံးဝဲအဆၢကတီၢ်, တၢ်ကရၢကရိဘၣ်ထွဲ ပုၤဖိၣ်တၢ်စုကဝဲတဖၣ် ဒ်အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်, တၢ်နဲၣ်ကျဲဒီး တၢ်မၤထွဲအိၣ်ဒဲအယိ စုကဝဲတၢ်သဘံၣ်ဘၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ ကညီဒီကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ အဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ တၢ်လီၤတနီၤဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိအိၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ် တၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးဒီးတၢ်အိၣ်မူ အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ် ဘၣ် ဟံၣ်တ့ၢ် နူသဝီ, ဟံၣ်ယီ, ယုၢ်အိၣ်ကနုဆူ မ့ၢ်ခိၣ်သိၣ်လၢ ဒီးကဲထီၣ် ပုၤလီၤကမ့ၢ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကျဲၤ ဘၣ်လိာ်တၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂုၢ်အံၤ ကနုဒီး သုဒၣ်ထဲလၢ တၢ်ထံၣ်လိာ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အိၣ် ဒ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခး လၢကီၢ်ဒီ ဘ့ၣ်အတၢ်နဲၣ်ကျဲအသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂုၢ်တဖၣ်အံၤ သုတဒိၣ်ထီၣ်လဲာ်ထီၣ်တဂ့ၢ်အဂီၢ် အလီၤအိၣ်လၢ ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ကယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်အစၢဒီးကျဲၤဘၣ်လိာ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီဒီကလုာ်တၢ်ပၢ်ဆၢ အတၢ်ကွၢ်စိ မ့ၢ်ဒ်သိးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်က့ၤ တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်လၢအအိၣ်စံာ်အိၣ် ကျၢၤ ခိဖျိတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်က့ၤကီၢ်စၢဖိၣ်အံၤဆူ အအိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးလၢ ဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်ဖဲၣ်ဒရဲၣ် သနူအဖီခိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပညိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးကညီဒီတကလုာ်, မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီး ကညီတၢ်ကရၢ ကရိလၢ အဝဲလိာ်တၢ်လၢကညီကလုာ် အတၢ်ဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဖိၣ်အဂီၢ်ခဲလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပညိၣ် သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ

မှားစွာကိး တာဘဉ်ထွဲဒီးကီဒီတဘဉ် ယုာ်ဒီးကလုာ်န့ာ်တဖဉ်ခဲလၢာ် အတၢ်ဘျးတၢ်ဖိဉ်, အတၢ်မုာ်လၢန့ာ်လီၤ. အလီၢ်အိဉ်လၢကညီတၢ်ကရၢကရိတဖဉ်. ကညီကလုာ်ယုာ်ဒီးကလုာ်န့ာ်ထံဖိကီဖိခဲလၢာ်တဖဉ် ကဟံးဖိဉ်မၤ သကိးတၢ်လၢ တၢ်သ့ာ်ထီဉ်ကီၤစၢ်ဖိဉ် အတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်တၢ်မၤအံၤအပူၤ ဒ်ကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖိဉ်ကရၢ အတၢ်ပ ညိဉ်ကွၢ်စိအသိးလၢအသနာ်ဒ်ဝဲစုာ်စုာ်န့ာ်လီၤ.

ဒ်လံာ်ယံၤယာ် အတၢ်န့ာ်ကျဲအသိးတၢ်မၤလၢတၢ်ကဘဉ်မၤဖျါထီဉ်အိၤ အိဉ်ဒီးဝဲအါမံၤန့ာ်လီၤ. ထံလီၢ် ကီၢ်ပူၤတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အဂီၢ် တၢ်ဆိကတီၢ်တၢ်ဒုးဒီးတၢ်ထံဉ်လီၢ်စံးကတိၤထံရှၢကီၢ်သဲးတၢ်မၤအပူၤ ကလုာ်န့ာ် ဒီးကရၢကရၢလၢ အဘဉ်ထွဲခဲလၢာ် တပဉ်ယုာ်ဝဲဒီးဘဉ်. ထံကီၢ်ဒီဘဉ်အတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ် မုာ်တၢ်လၢ အဘဉ်ထွဲ ဒီးထံကီၢ်ဒီတဘဉ်, ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ် အတၢ်ဘဉ်ဘျးဘဉ်ဖိဉ်အဂီၢ်အယိ အလီၢ်အိဉ်လၢ တၢ်ကရၢကရိ ဘဉ်ထွဲ ခဲလၢာ် ကပဉ်ယုာ်ဝဲလၢ တၢ်သ့ာ်ထီဉ် ထံကီၢ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်တၢ်မၤအံၤအပူၤန့ာ်လီၤ. တၢ်သ့ာ်ထီဉ်ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်ဒီးတၢ်ထံဉ်လီၢ်စံးကတိၤထံရှၢကီၢ်သဲးတၢ်မၤတဖဉ်အပူၤ. ကရၢကရၢအပူၤတီခိဉ်ရိဉ်ခဲတၢ်တဖဉ် ကဘဉ်အိဉ်ဒီး, တၢ်သးစူၤ, တၢ်ကွၢ်စိလၢအထီ, တၢ်ကူဉ်သုးသးဆး ဒီးယုထံဉ်န့ာ် တၢ်နိးတၢ်ဘျးတဖဉ်အံၤအစၢ လၢပုၤကိးကပၤဒဲးအတၢ်ဘဉ်ဘျးအဂီၢ်, ဒ်သိးတၢ်ကတုၤထီဉ်ဘးဝဲဆူတၢ်အၢဉ်လီၤဘဉ်သးအတၢ်ပညိဉ်ကွၢ်စိ အဂီၢ်န့ာ်လီၤ.

တကတီၢ်ယီ ဖဲ မုာ်နံၤအံၤ ယသးအိဉ် ဟ့ာ်သဆဉ်ထီဉ် ကီၢ်ပဒိဉ်ဒီး သုးမုာ်ဒိဉ် ခိဉ်နၢ်တဖဉ်လၢ ဒ် “ တၢ် ပတုာ်တၢ်ခးလၢကီၢ်ဒီဘဉ်လံာ်ယံၤယာ် ” အသိး တၢ်ကမၤဖျါထီဉ်အမိၢ်လံၤမိၢ်ပုာ် ခိဖျိတၢ်ထံဉ်လီၢ်စံးကတိၤဒီး ယုထံဉ်န့ာ်တၢ်အစၢဒီး ကျဲဘဉ်လီၢ်သကိး ထံရှၢကီၢ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖဉ် လၢတၢ်တီၤတုၤသိးထဲသိး, တၢ်သဘျး အပူၤ, အိဉ်ဒီးတၢ်သးအိဉ်နီၢ်နီၢ် ဒီးသ့ာ်ထီဉ် ကီၢ်စၢ်ဖိဉ်လၢ ကလုာ်န့ာ်ခဲလၢာ်, ထံဖိကီၢ်ဖိကမုာ်တဖဉ်ခဲလၢာ် အတၢ်ဘဉ်ဘျးဘဉ်ဖိဉ် ဒီးတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အဂီၢ်န့ာ်လီၤ. ဒ်န့ာ်အသိး ယသးအိဉ်ဟံးဖျါဒီး ဟ့ာ်သဆဉ်ထီဉ် ဟီဉ်ခိဉ်ဘီမုာ်ထံကီၢ်, တၢ်ကရၢကရိတဖဉ်လၢ ကီၢ်စၢ်ဖိဉ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်ဒီး တၢ်ကျဲဘဉ်လီၢ်ထံရှၢကီၢ်သဲးတၢ် ဘဉ်ကံာ်ဂ့ၢ်တဖဉ်အံၤအဂီၢ် ကဆိဉ်ထွဲမၤသကိးဝဲဒ်လၢအသနာ်, လၢအလီၢ်အကျဲဘဉ်ဘျးဘဉ်ဒါ, ဖိးမံဒီး ပကီၢ်စၢ်ဖိဉ်တၢ်အိဉ်သးလၢတၢ်သးအိဉ်နီၢ်နီၢ်န့ာ်လီၤ.

လၢခံကတၢ်, ဖဲကညီတၢ်ပာ်ဆၢပုၤထီဉ်(၇၂)နံဉ်မုာ်နံၤအံၤ, တၢ်သ့ာ်ထီဉ်က့ၤပကီၢ်စၢ်ဖိဉ်လၢ အအိဉ် သ့ာ်လီၤအသးလၢ ဒံဉ်မိဉ်ကရူဉ်စံဉ်ဖဲဉ်ဒရၢဉ်ဂံၢ်ခိဉ်ထံးသနူအဖိခိဉ်, အိဉ်ဒီးတၢ်အုဉ်ကီၤသးလၢ ကလုာ်န့ာ် ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ် အတၢ်အိဉ်စံာ်အိဉ်ကျၢၤ, အတၢ်ဘဉ်ဘျးဘဉ်ဖိဉ်အဂီၢ်ဒီး ဟ့ာ်သါတ့ၢ် ပပုၤကလုာ်စိၤလၢ ခံတဖဉ် လၢကီၢ်စၢ်ဖိဉ်အတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ် ဒီးဒီးန့ာ်ဘဉ်တၢ်လဲၤထီဉ်လဲၤထီအဘျးအဖိဉ်နီၢ်နီၢ်ကန့ၢ်အဂီၢ် ကရၢ ကရၢ လၢအဘဉ်ထွဲခဲလၢာ်, ကညီကလုာ်ဒီးကလုာ်န့ာ်ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ်လၢ တၢ်ဂဲၤလီၢ်ဆူညါအပူၤ ပကအိဉ် ဒီးတၢ်ယုတၢ်ဖိး, တၢ်သးစူတလုာ်, ဂဲၤလီၢ်မၤသကိးအီၤဒီးတံးတဟီဉ်န့ာ် မုာ်ယတၢ်ဟ့ာ်သဆဉ်ထီဉ်ဒီး ဆၢဂ့ၢ် ဆၢဝါဘဉ် ခိဉ်နၢ်သိဉ်န့ၢ်, ပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိ ယုာ်ဒီးယပုၤကလုာ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမုာ်ခဲလၢာ် ဖဲ ကညီတၢ်ပာ်ဆၢ ပုၤထီဉ်(၇၂)ဝီတဝီအမုာ်နံၤအံၤန့ာ်လီၤ.

တၢ်ဘျးဒိဉ်မးန့ာ်လီၤ.
